

критеріями, яким повинен відповідати проєкт, поняттям маркетингу, історією розвитку об'єкта проєктування, технологій тощо [1, с.7].

Важливим моментом в умовах сьогодення, на наш погляд, є реалізація проєктного навчання через міждисциплінарні зв'язки, що виходять за межі програми одного конкретного предмету. Це значно розширить діапазон проєктів, над якими можуть працювати учні у сфері технологічної освіти. Особливо актуальними на даний час є соціальні проєкти, залучення учнівської молоді до участі у них сприятиме формуванню активної небайдужої позиції щодо соціальних запитів суспільства.

Отже, проєктне навчання є важливим елементом Нової української школи, і спрямоване на формування компетентної та творчої молоді, яка зможе успішно реалізувати себе у сучасному світі. Значна роль на формуванні в учнів знань, умінь проєктної діяльності належить навчальному предмету «Технології», саме засобами його змісту можна сформулювати в учнів життєво важливі навички.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoyi-osviti-i300920-898/>.
2. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola/>.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf/>.
4. Проєктне навчання: коротко про головне. URL: <https://nus.org.ua/view/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/>

Кузьмич Д. В.

аспірант,

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ: ВИХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

У сучасній філософській та науковій екологічній літературі екологія природи та соціального довкілля розглядаються як суспільна й особистісна культурна цінність (В. Акопян, О. Бондар, В. Крисаченко, М. Кисельов, О. Машков, Н. Нагорнена, О. Сулацкова, М. Хилько, Щ. Щукін, Л. Юрченко й ін.). Відтак екологічна культура досліджується у двох площинах: як культура суспільства, як і культура особистості. Як культура суспільства екологічна культура є соціальним явищем, а в межах другого походу екологічна культура досліджується й інтерпретується як інтегративна особистісна якість індивіда, що характеризує його діяльність та поведінку в соціоприродному середовищі.

Аналіз філософських і педагогічних праць [1 – 8] показав, що екологічна культура – це соціальна й індивідуальна якість людини, яка відображає характер її ставлення до соціоприродного середовища, виявляється в ціннісних орієнтаціях, мотивує екологічну діяльність, реалізується у всіх її видах, спрямованих на пізнання, перетворення і збереження соціоприродного довкілля та здоров'я людини та зумовлена соціальним механізмом її формування. Екологічна культура, як якість особистості, містить екологічний світогляд і мислення, систему екологічних знань, цінностей, почуттів, норм і правил, а також способів природоохоронної діяльності й екологічно відповідної поведінки в соціоприродному середовищі. Це дозволяє виділити в структурі екологічної культури основні компоненти, які охоплюють основні сфери особистості: когнітивну, ціннісно-нормативну, морально-правову, чуттєво-вольову та діяльну.

Дослідження показало, що проблема формування змісту екологічної культури вчителя залишається донині недостатньо вивченою. Хоча низка дисертаційних досліджень у цьому

напрямі вже виконані (А. Варинеченко, С. Коляденко, Л. Чистякова та ін.). Аналіз наукових праць Л. Чистякової [7], Л. Оршанського [4] й інших учених показав, що екологічну культуру вчителя слід розглядати як важливу складову його загальної та професійно-педагогічної культури. Вчені-педагоги у структурі професійно-педагогічної культури вчителя виокремлюють особистісний, аксіологічний, технологічний, творчий та інші компоненти. Виходячи з цього, вважаємо, що в структурі екологічної культури вчителя технологій слід виділити: еколого-аксіологічний, еколого-поведінковий (діяльнісний) та еколого-педагогічний компоненти, котрі містять:

- екологічні знання (сутність і зміст екології, історія її становлення як науки, основи глобальної екології, сучасні екологічні проблеми та шляхи їх розв'язання та ін.);
- екологічні цінності (екологічний світогляд, свідомість, мислення, переконання, ідеали, установки, відносини);
- екологічно відповідні способи поведінки і діяльності в соціоприродному середовищі (уміння);
- еколого-педагогічна підготовка (цінності, знання, компетентності).

Теоретичний етап дослідження дозволив нам визначити екологічну культуру вчителя технологій як інтегральну професійну якість, що характеризує ступінь сформованості екологічного світогляду, свідомості, мислення, цінностей, знань, умінь і компетентностей та містить еколого-аксіологічний, еколого-поведінковий (діяльнісний) та еколого-педагогічний компоненти.

На формування екологічної культури майбутніх учителів технологій у педагогічному закладі вищої освіти визначальний вплив має освітній процес, який, будучи конкретним видом цілісного педагогічного процесу, реалізується в аудиторний і позааудиторний час відповідно до Державних стандартів вищої освіти, освітньо-професійних програм і навчальних планів та завдяки впровадженню спеціально створених педагогічних умов. Нами обґрунтовано цілі, завдання, специфічні принципи, зміст, а також можливості навчальних дисциплін у формуванні екологічної культури майбутніх учителів технологій. Це дозволило спроектувати модель процесу формування екологічної культури майбутніх вчителів технологій у процесі професійної підготовки, успішна реалізація якої можлива завдяки дотриманню принципів цілісності, системності, послідовності й наступності, а також впливу певних педагогічних умов.

Відповідно до структури екологічної культури вчителя технологій, нами виділено й обґрунтовано такі критерії ефективності її формування в освітньому процесі педагогічного закладу вищої освіти: 1) еколого-аксіологічний – екологічні знання та цінності; 2) еколого-поведінковий (діяльнісний) – потреби, мотиви, вміння і способи природоохоронної діяльності й екологічно відповідної поведінки в соціоприродному середовищі; 3) еколого-педагогічний – еколого-педагогічні знання, вміння та компетентності.

Зважаючи на запропоновані критерії, нами дана якісна характеристика низького, середнього та високого рівнів сформованості екологічної культури майбутніх вчителів технологій. За допомогою спеціального комплексного опитувальника було вивчено думки і побажання 162 студентів старших курсів бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка) та 47 вчителів трудового навчання і технологій (на курсах підвищення кваліфікацій у цьому ж виші), стаж роботи яких становив від 1 року до 5 років. Дослідження показало, що 22,6 % студентів і молодих педагогів мають низький рівень сформованості екологічної культури, а найбільш слабо сформовано еколого-педагогічний компонент цієї культури. Найвище студенти та вчителі трудового навчання та технологій оцінили можливості у формуванні екологічної культури зміст таких навчальних дисциплін: екологія, теорія та методика навчання технологій, безпека життєдіяльності, основи медичних знань, вікова анатомія, фізіологія та гігієна та ін. Низько оцінено роль суспільно-економічних навчальних дисциплін як чинника формування екологічної культури.

Таким чином, проведене нами дослідження підтвердило актуальність проблеми формування екологічної культури майбутніх учителів технологій та спонукало до розроблення і впровадження в освітній процес Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка спеціально створених педагогічних умов і навчально-методичного комплексу.

Список використаних джерел

1. Кисельов М. М. Екологічна свідомість як феномен освітянського процесу. Київ: Філософська думка, 2005. № 2. 14 с.
2. Крисаченко В.С. Екологічна культура: теорія і практика: навч. посіб. Київ: Заповіт, 1996. 352 с.
3. Курняк Л. М. Екологічна культура: поняття та формування. Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2015. № 10. С. 48–51.
4. Оршанський Л. В. Валеологічне знання та його відтворення в освітніх проектах кінця ХХ – початку ХХІ ст. / Спортивна наука України. 2016. № 6 (76). С. 35–40.
5. Теорія і практика екологічної освіти : навч. посіб. / уклад.: М.М. Дяченко-Богун, В.В. Онішко, В.І. Іщенко. Полтава, 2019. 85 с.
6. Хилько М. І. Екологічна культура: стан та проблеми формування: навч. посіб. Київ: Товариство «Знання» України, 1999. 35 с.
7. Чистякова Л. О. Екокультура майбутніх учителів трудового навчання та технологій: теорія і практика: монографія. Дніпро: Середняк Т.К., 2020. 372 с.
8. Юрченко Л. І. Екологічна культура в контексті екологічної безпеки: монографія. Київ: ПАРАПАН, 2008. 296 с.

Кушнір А. О.

канд. пед. наук, старший викладач,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІКИ ТВОРЧОСТІ

Сучасні умови сьогодення вказують, що однією з обов'язкових умов успішного існування будь-якої країни стає якісна освіта, як визначальний чинник світового розвитку. Основою прогресу сучасного суспільства є творчий, інтелектуальний потенціал людини, який здатна сформувати якісна освіта. Зазначена ситуація вказує на важливість систематичного використання педагогами інформаційно-комунікативних технологій під час навчального процесу.

Сучасні інформаційно-комунікативних технологій (інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні підручники та посібники, системи дистанційного навчання) – це комплекс методів та технічних засобів спрямованих на збирання та подання інформації, з метою організації якісного навчального процесу.

Дистанційне навчання передбачає асинхронну або синхронну взаємодію викладача і студентів між собою з використанням засобів навчання, індивідуальний до їх умов перебування чи просторового розташування [1].

Дистанційне навчання вимагає використання технологій та засобів необхідних для використання як викладачами, так і студентами, що сприяють реалізації педагогічних та інформаційних завдань навчання шляхом автоматизації створення і здобуття знань. Використання інтерактивних платформ дистанційного навчання допоможуть організувати навчальний процес (HUMAN, Google Classroom, Prosvita, Stepik, Moodle, Prezzi, LearningApps, Нові знання, Єдина школа).